

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/22/2022
Identifikačné číslo spisu: 8316203971
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8316203971.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. R., narodenej XX. N. XXXX, I. T. X., I. T. X.X. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Drugdovou, Humenné, Námestie slobody 25, proti žalovaným 1/ I. R., narodenému X. Q. XXXX, I. T. X.M., I. T. X. XXX, 2/ V. Š. R., narodenému XX. B. XXXX, I. T. X., I. T. X. XXX, zastúpeným advokátom JUDr. Petrom Gdovinom, Humenné, Kalininova 675, o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7C/83/2016, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2021 sp. zn. 23Co/43/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. marca 2020, č. k. 7C/83/2016-591 v spojení s opravným uznesením č. k. 7C/83/2016-626 z 11. mája 2020 a doplniacim rozsudkom Okresného súdu Humenné, č. k. 7C/83/2016-624 z 11. mája 2020: I. určil neplatnosť Zmluvy o prevode projektovej dokumentácie a o postúpení práv a povinností stavebníkom stavby z 16. októbra 2010 k rozostavanej stavbe rodinného domu postaveného na pozemku parcelné číslo CKN 300/2 v katastrálnom území I. T. X. s inžinierskymi sieťami a stavbe garáže s príslušenstvom postavený na pozemkoch parcelné číslo CKN 300/2 a 304/2 v katastrálnom území I. T. X. uzavretej medzi prevodcami I. R. a I. R. a nadobúdateľom V. Š. R., II. žalobkyňi voči žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že Zmluva o prevode projektovej dokumentácie a o postúpení práv a povinností stavebníka stavby z 16. októbra 2010 k rozostavanej stavbe rodinného domu a stavbe garáže s príslušenstvom, obe v katastrálnom území I. T. X. uzavretej medzi prevodcami žalovaným 1/ a žalobkyňou a nadobúdateľom žalovaným 2/ obchádza účel zákona upravujúci prevod vlastníckeho práva k veci, v danom prípade k nehnuteľnostiam - rodinný dom a garáž, a preto nie je možné, aby žalovaný 2/ prebral na seba status stavebníka len na základe takejto

zmluvy s predmetom prevodu špecifikovaným len ako „projektová dokumentácia k stavbám“ bez súčasného prevodu vlastníckeho práva k veci samotnej. S poukazom na vyššie uvedené preto žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. marca 2021 sp. zn. 23Co/43/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom. Rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v predmetnom spore vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam a z ktorých vyvodil aj správny právny záver. Poukázal v celom rozsahu na výstižné a vyčerpávajúce odôvodnenie prvoinštančného rozhodnutia, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. S poukazom na uvedené preto potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v znení doplnacieho rozsudku v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny, vrátane zodpovedajúceho výroku o trovách konania a trovách štátu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/ (ďalej „dovolatelia“), ktorého prípustnosť vyvodili z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP). Namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne, nezákonné, nedostatočne právne odôvodnené a preto nepreskúmateľné. Súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Takisto, že je daný dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Mali za to, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal s námietkami uvedenými v odvolaní a stotožnil sa len s právnymi závermi súdu prvej inštancie. Žiadali, aby dovolací súd rozsudky oboch stupňov súdov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadala, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. ako nedôvodné zamietol, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu má logický základ a obsahuje podrobné právne zdôvodnenie s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Žiadala priznať náhradu trov odvolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia pojednávania zistil, že predmetné dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

15. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku.

16. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že žalovaní neopodstatnene namietali, že im odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), pristúpil k posúdeniu dovolania žalovaných aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia vecí odvolacím súdom.

17. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštalcie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej

typovej právnej situácie.

18. Dovolatelia uplatnili aj dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

19. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania. V danom prípade dovolatelia viedli iba polemiku, pokiaľ ide o dôvody rozhodnutí súdov oboch stupňov, s ktorými nesúhlasili a považovali ich za nesprávne.

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

21. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

22. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda, v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

23. Dovolatelia nevymedzili dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 CSP, pretože nenaformulovali žiadnu právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Vo svojom dovolaní okrem sumáru priebehu konania pred súdmi nižších stupňov, uviedli iba námietky spadajúce pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, s ktorými sa dovolací súd vyporiadal vyššie. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolatelia nenaplnili predpoklady kladené na prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

24. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávne procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľmi uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný) a dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je vymedzený zákonom predpísaným spôsobom. Z uvedeného dôvodu preto v sumáre dovolanie dovolateľov podľa ustanovenia § 447 ods. 1 písm. f) CSP

odmietol.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.